

Barnkonventionen blev svensk lag 1 januari 2020. Därför hade pedagoggruppen i Västarvet ett extra fokus på just dessa frågor under 2019. Vi gick en utbildning inom barnrätt som mynnade ut i att vi alla blev ombud för barns rättigheter. I samband med utbildningen gjordes en inventering av hur varje besöksmål arbetar med barnrättsfrågor inom den pedagogiska verksamheten. Detta för att veta vad vi redan gör bra och vad vi behöver utveckla.

Barnkonventionen gäller alla upp till 18 år och består av 54 artiklar (regler). Alla artiklar är lika mycket värda, men de artiklar som

Vinjettbild:

Museilärare Ulf Nermark är på barnens nivå. Att lektionen handlar om apor är lätt att förstå. Foto: Håkan Berg 1983.

berör vår verksamhet mest är artikel 2, 3, 6, 12 och 31.

- 2 Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- 3 Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
- 6 Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- 12 Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.
- 31 Barn har rätt till lek, vila och fritid.

Naturhistoriska museets barnrättsarbete mot skolor

På Göteborgs Naturhistoriska Museum finns ett brett lektionsutbud. Allt från att tvååringar kan hjälpa den hungriga igelkotten att hitta sin mat, till gymnasieelever som lär sig om andningsorganens evolution. Lektionerna är anpassade efter elevernas ålder, mognad och till läroplanen. Vår ambition är att lektionerna ska ge en ökad kunskap och skapa nyfikenhet, men även en upplevelse för att förstärka lärandet. Men lektionerna ska även vara en hjälp för lärare som vill ge sina elever en fördjupning inom ett område eller diskutera frågor som kan anses känsliga, till exempel evolutionsteorin eller sex och samlevnad.

I vårt arbete som lärare tar vi många beslut under en dag. Vi är alla utbildade lärare och genom vår lärarkompetens och erfarenheter av att möta barn på museet försöker vi fatta rätt beslut.

Oavsett vilka behov en elev har, ska hen ha möjligheten att besöka museet och få en museilektion. Vi anpassar lektionen så mycket vi kan. Det kan till exempel vara genom bildstöd, tecken som stöd, anpassat språk, dela upp klassen i mindre grupper eller förlänga lektionstiden om hiss behöver användas. I lektionsbokningen ber vi lärarna meddela oss ifall det är något vi behöver tänka på inför lektionen, till exempel rullstol eller koncentrationssvårigheter. Detta gör att vi kan anpassa och förbereda lektionen väl inför varje lektionstillfälle, så att eleverna får ut så mycket som möjligt av besöket. Under året gick vi även en utbildning i att skriva lätt, om konsten att skriva enkelt och lättbegripligt.

En viktig del av en museilektion är att eleverna själva ska få komma till tals och fascineras av den biologiska mångfalden på museet. Vi är väl medvetna om att vissa elever

gärna pratar under ”själva lektionen” medan andra helst pratar under transportsträckorna eller när vi skickar runt rekvisita. Transportsträckor och rekvisita är därför en viktig del av vår pedagogiska idé på flera plan.

FN:s barnrättskommitté ser ökad segregation, barnfattigdom och lokala och regionala skillnader som ett hot mot barns rätt till icke-diskriminering. Vår strävan är att alla elever i Göteborg, och hela Västra Götalandsregionen, ska ha möjligheten att få ta del av museets undervisningsverksamhet. Vi dokumenterar vilka stadsdelar/städer skolklasserna kommer ifrån och gör riktade satsningar mot underrepresenterade områden. Dock har detta arbetet försvårats avsevärt när vi 2019 började ta betalt för lektionerna. Elever som går i skolor med sämre ekonomi får inte ta del av museets samlingar och undervisning i lika stor utsträckning som tidigare. Anledningen till att vi började ta betalt var att Göteborgs stad slutade betala externa museer för museilektioner riktade mot stadens skolor.

För att hålla barns rättigheter aktuella för oss i vårt dagliga arbete började vi under 2019 att diskutera en artikel ur Barnkonventionen varje vecka.

Exempel på vårt aktiva arbete på museet för att stärka barns rättigheter

Under året genomfördes projektet Jämlik kultur som syftar till att underlätta för besökare med neuropsykiatrisk och/eller intellektuell funktionsnedsättning att besöka museet. Bland annat skapades Sinneshörnan. En plats där du inte behöver akta dig för glasmontrar och du får känna på allt. Det gjordes även en ”Pekkarta” som kan lånas i receptionen. Den kan användas av besökare som inte kommunicerar med tal eller text. Lärdomar av pro-

jektet Jämlik kultur tas med i ombyggnaden av museets basutställningar som påbörjades 2019.

Inför ombyggnaden av basutställningarna har barn fått komma med sina önskemål och tankar. Under sportlovet fick de möjlighet att uttrycka sig på flera olika sätt; klotterplank, postertillverkning, förslagslåda, videobås (filma ett inlägg), bygga tredimensionella rum och med Touch & Tell (digital enkät). Receptionspersonalen har även en bok där de kan skriva ner synpunkter från besökare och nytt för i år är att en person (kallas värd) cirkulerar i utställningarna och till denna person kan besökare ställa frågor och ge synpunkter.

För att ge barn med annat språk än svenska möjlighet att ta del av utställningarna finns det texter på engelska. För de barn som har

svårt att ta till sig text finns det audioguides att låna, på svenska och engelska. Försök har gjorts med att erbjuda visningar på olika språk. Visningarna har fungerat bra, men det har varit svårt att nå ut till målgrupperna.

En del i att barn fritt ska kunna delta i kulturlivet är att det finns kostnadsfria aktiviteter. Slöjdaktiviteter är gratis och behöver inte förbokas, barnet kan bestämma sig på plats om det vill delta eller ej. Slöjdaktiviteterna kräver inga språkkunskaper, det finns vuxna som kan visa hur man ska göra. Även museets barnklubb, Rockklubben, är kostnadsfri och riktar sig till alla barn och unga från 6 år och uppåt. Där varierar också aktiviteterna mellan veckans olika dagar för att så många barn som möjligt ska kunna delta.